

Стучинська Н.І.,
*студентка освітнього рівня «магістр»,
спеціальність «Менеджмент»,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

Лібералізація сфери послуг: аналіз ризиків та вигод

Економічний розвиток і інтеграційні процеси в промислово розвинутих країн свідчить про те, що відкритість ринків послуг сприяє в тривалій перспективі зростанню економіки. У країнах, які здійснили повну лібералізацію сектора фінансових послуг, спостерігалися темпи зростання, показники яких у середньому були на 1,0% вищими, ніж показники динаміки зростання в інших країнах. Ще сильніший стимул зростання, як виявилось, походив від повної лібералізації секторів телекомунікацій і фінансових послуг. За деякими оцінками, економічні показники в країнах, де обидва ці сектори повністю лібералізували, в середньому зростали на 1,5% швидше. Як бачимо, лібералізація ключових секторів послуг дає змогу отримувати значні вигоди, але було б неправильним робити висновок про те, що для цього достатньо механічного усунення обмежень виходу на ринки послуг. Вигоди від лібералізації реалізуються тільки за умови, що програма реформування національних ринків, які інтегруються проводиться успішно [1].

Стратегія фірми, структура, конкурентоздатність стосується управлінської та організаційної стратегії, а також наявності конкурентних сил чи викликів, що надходять від фірм, які працюють в тій самій галузі. Управлінські чи організаційні моделі мають бути сумісними з іншими джерелами конкурентних переваг, але у будь-якому випадку існування конкуренції на внутрішньому ринку вважається абсолютно необхідною умовою [6]. Висновки ряду досліджень [4; 7; 8] вказують на те, що розподіл вигод від лібералізації сфери послуг не є рівномірним, і багато фірм можуть опинитися в програші в плані зниження своєї продуктивності в результаті лібералізації деяких галузей сфери послуг. Так, спостерігається асиметричний вплив торгових витрат на продуктивність фірм в низькотехнологічних і високотехнологічних секторах. Крім того, згідно з деякими моделям, зниження торгових витрат прискорює темп технологічного оновлення серед фірм, що займаються експортом, і, навпаки, уповільнює – серед фірм, що працюють лише на внутрішній ринок.

Лібералізація торгівлі включає забезпечення кращого доступу на ринок для іноземних фірм шляхом зниження торгових бар'єрів. Це досить проста концепція для торгівлі товарами, де лібералізація означає зниження імпорتنих тарифів. Проте, зміст поняття «лібералізація» невимірно складніше для торгівлі послугами, яка сильно відрізняється від торгівлі товарами за змістом і по видах бар'єрів, з якими доводиться стикатися. Існує

чотири режими торгівлі послугами, що відображають значно велику потребу, по крайній мірі, в певній взаємодії між споживачем і виробником послуг [3]:

- Торгівля через кордон – електронні або фізичні трансакції через кордони, такі як послуги повітряного або морського транспорту, а також торгівля фінансовими послугами (режим 1);

- Споживання за кордоном – переміщення споживача в іншу країну для споживання таких послуг як туризм і освіта (режим 2);

- Комерційна присутність – прямі інвестиції в іншу країну з метою надання послуг на ринку тієї країни, таких як, наприклад, послуг зв'язку або електропостачання (режим 3)

- Присутність фізичних осіб – тимчасове переміщення якого-небудь виробника послуг з метою надання послуг, таких як, наприклад, консультування бізнесу або будівництво (режим 4).

Це не означає, що лібералізацію сфери послуг проводити не слід, оскільки сукупні і довгострокові позитивні впливи можуть цілком компенсувати часткові або короткострокові негативні підсумки. Однак стає очевидним, що, проводячи відповідні реформи, потрібно бути готовими мати справу з частково негативними наслідками проведення лібералізації, враховувати ризики, а також тверезо оцінювати терміни, необхідні, щоб лібералізація принесла плоди.

Бар'єри для лібералізації сфери послуг в умовах країн з перехідною економікою можуть мати як регулятивно-бюрократичний характер, так і бути наслідком ринкових умов, на які уряди не в змозі ефективно впливати. Серед першої групи бар'єрів найзначнішими вважаються надмірні бюрократичні витрати, в тому числі у формі неформальних платежів і відвертої корупції, проблеми, пов'язані з недосконалістю податкової системи, а також відсутність системи конвертації валюти в ряді країн.

Крім того, лібералізація послуг позитивно впливає на продуктивність промислових підприємств. Збільшення індексу лібералізації послуг на одне стандартне відхилення веде до 9-відсоткового збільшення продуктивності промислових підприємств. Альтернативна міра лібералізації послуг вказує, що збільшення індексу іноземної присутності в секторі послуг на одне стандартне відхилення призводить до 5,5-відсоткового збільшення продуктивності. Зокрема, таке збільшення більш виражене для малих підприємств, що є додатковим аргументом на користь політики лібералізації сфери послуг для підтримки і розвитку малого та середнього бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Демидова Л. Глобализация рынков услуг: динамика и основные тенденции Л. Демидова // Проблемы теории и практики управления. – 2005. – №5. –С. 36-41.

2. Дюмулен И.И. Международная торговля услугами / И.И. Дюмулен. – М.: Экономика, 2003. – 315 с.

3. Заблоцька Р.О. Моделі лібералізації торгівлі послугами в регіональних торговельних угрупованнях / Р.О. Заблоцька // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Збірник наукових праць. Випуск 104. Частина II (у двох частинах). – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2012. – С.82-87.

4. Іващенко О.А. Проблема економічного розвитку та зростання в контексті подолання глобальних асиметрій / О.А. Іващенко, Н.В. Резнікова // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2016. – Т.21, Вип. 1. – С. 55-59.

5. Мельник Ю. Міжнародний ринок послуг в умовах транснаціоналізації економіки / Ю. Мельник // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2007. – №3. – С.84–94.

6. Резнікова Н.В. Порівняльна та конкурентна переваги в міжнародному бізнесі: теоретико-методологічні підходи до пошуку їхнього синтезу [Електронний ресурс] / Н.В. Резнікова, М.Ю. Рубцова // Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». – 2016. – № 8. – Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3516/3188

7. Reznikova N. Phenomenology of Neo-dependence in Terms of Economic Globalization / N. Reznikova // International economic policy. – 2016. – № 1 (24). – P.50-17.

8. Резнікова Н.В. Глобальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин / Н.В. Резнікова. – К.: ТОВ Видавництво «Консультант», 2017. – 540 с.

Tamrazov T.H.,

PhD (Biology), Assistant Professor,

Department of Scientific Research and Statistical Innovation Center,

Department of Plant Physiology and Biotechnology,

Research Institute of Crop Husbandry, Baku

Ensuring sustainable development of the country's ecological mechanism

It is important to have a sustainable development which will help to conserve ecological systems, protect the economic potentials and rational utilization of natural resources. To achieve this goal, it is necessary to develop measures for the rational use of natural resources, and the development of the economy based on the principles of sustainability is relevant.

It should also be noted that ignoring environmental factors in the development of industry and agriculture in the Republic of Azerbaijan causes serious problems in the country. Information on the negative effects of suspended particles in the atmosphere on public health was given on several occasions.